

FOTOVOLTAÏSCHE ZONNE-ENERGIE STEUNMAATREGELEN, STEDENBOUW & INFORMATIECENTRA

Het doel van deze module is drieledig. Vooreerst worden de verschillende steunmaatregelen voor fotovoltaïsche zonne-energie van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest beschreven, namelijk groenestroomcertificaten, gewestelijke premies en federale belastingsvoordelen. Vervolgens wordt het stedenbouwkundig kader voor fotovoltaïsche systemen geschetst. Ten slotte wordt er een overzicht gegeven van de Brusselse informatiecentra.

1. GROENESTROOMCERTIFICATEN

België en enkele andere Europese landen (Polen, Zweden, Verenigd Koninkrijk en Italië) voerden het systeem van groenestroomcertificaten in. De regels verschillen voor elk gewest van ons land, maar ze hebben eenzelfde onderliggende filosofie: hernieuwbare/groene elektriciteit stimuleren aan de hand van het vrijemarktmechanisme. Deze productiesteun vormt een aanvulling op de gewestelijke, gemeentelijke en fiscale steunmaatregelen en betekent met andere woorden een belangrijke financiële stimulus.

DEFINITIE

Groenestroomcertificaten (GSC) zijn in feite vergelijkbaar met immateriële effecten aan toonder, die worden toegekend in ruil voor de levering van een bepaalde hoeveelheid elektriciteit die is opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen of voor een verminderde CO₂-uitstoot. Groenestroomcertificaten zijn overdraagbaar en verhandelbaar tegen een prijs die wordt bepaald door de wet van vraag en aanbod.

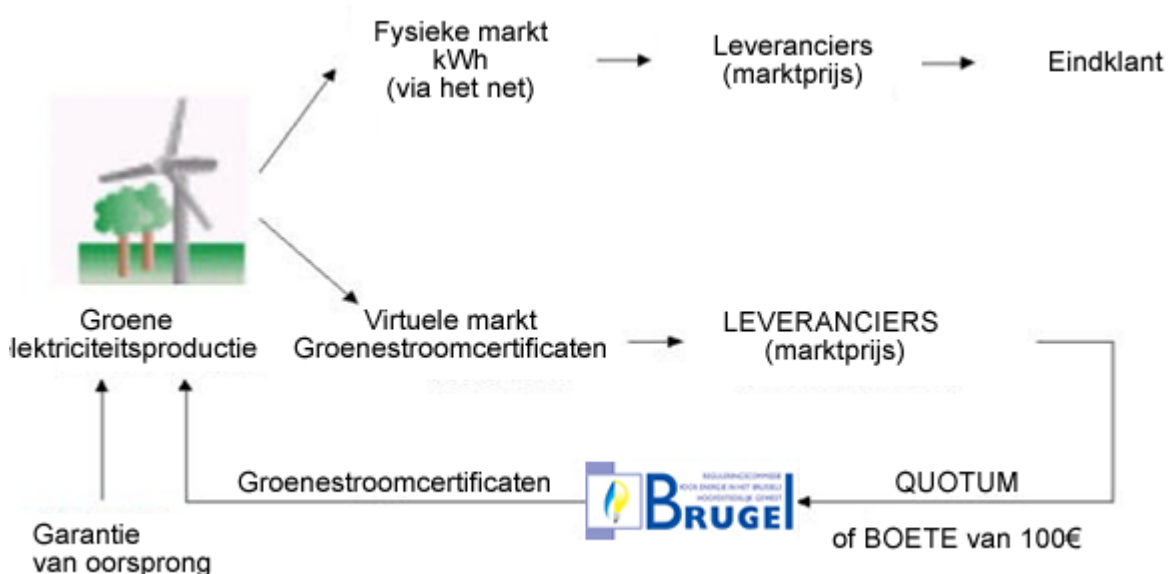
PRINCIPES EN OORSPRONG

“Om de productie van groene energie alsook kwalitatieve warmtekrachtkoppeling op het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest te bevorderen wordt een systeem van groenestroomcertificaten ingevoerd.”

Dit systeem werd ingevoerd door de Ordonnantie betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, die reeds verschillende malen werd bijgewerkt en verder gepreciseerd:

- **Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 6 mei 2004** betreffende de promotie van groene elektriciteit en van kwaliteitswarmtekrachtkoppeling, bepaalt de voorafgaande certificering, de berekenings- en toekenningswijze, de CO₂-emissiefactoren, de referentierendabiliteit en de verplichtingen van de leveranciers.
- **Ministerieel besluit tot vaststelling van de berekeningscode van 12 oktober 2004** bepaalt het meetprincipe van de netto geproduceerde elektrische energie en de nauwkeurigheidsklasse van de meters.
- **Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 29 maart 2007** bepaalt de quota voor groenestroomcertificaten voor de periode van 2008 tot 2012.
- **Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 juli 2007** ter wijziging van het Besluit van 6 mei 2004, regelt het principe van een belangrijke wijziging van oude installaties en de vermenigvuldigingsfactor van fotovoltaïsche zonne-energie.

BESCHRIJVING VAN HET MECHANISME VAN GROENESTROOMCERTIFICATEN

In ruil voor de fotovoltaïsche elektriciteit (d.w.z. groene elektriciteit) die op het fysieke distributienet wordt geïnjecteerd, ontvangen de producenten virtuele groenestroomcertificaten.

De elektriciteitsleveranciers die op het Brusselse grondgebied actief zijn, moeten elk jaar een bepaald quotum aan groenestroomcertificaten (GSC) leveren aan de regulator, in functie van de hoeveelheid elektriciteit die ze aan hun respectieve klanten verkopen. "BRUGEL, de Brusselse regulator van de elektriciteits- en gasmarkt, deelt ten laatste op 28 februari van elk jaar mee hoeveel groenestroomcertificaten de producenten aan zijn diensten moeten afgeven." (Art. 25 van het BBHR van 6 mei 2004).

Indien de elektriciteitsleveranciers hun jaarlijkse quotum niet halen, stellen zij zich bloot aan een administratieve boete van 100 € per ontbrekend GSC.

Momenteel zijn in Brussel volgende quota van kracht:
(Art. 1 van het BBHR van 29 maart 2007)

Jaar	2009	2010	2011	2012
Quotum	2,5%	2,75%	3%	3,25%

BEREKENING VAN GROENESTROOMCERTIFICATEN

Volgens dit systeem wordt een groenestroomcertificaat toegekend aan een gecertificeerde installatie voor elke 217 kg CO₂ die ze bespaart op de uitstoot. In de praktijk geeft elke fotovoltaïsch geproduceerde MWh recht op 1,818 GSC, wat overeenkomt met een besparing van 394,5 kg CO₂.

In het Brusselse gewest heeft de wetgever een vermenigvuldigingsfactor ingevoerd die wordt toegepast op het aantal groenestroomcertificaten (GSC) voor een productiesite, in functie van de fotovoltaïsche oppervlakte. De wet beoogt hiermee de fotovoltaïsche elektriciteit te stimuleren.

Er wordt in schijven gewerkt:

- van 0 tot 20 m²: $4 \times 1,818 \text{ GSC} = 7,27 \text{ GSC/ geproduceerde MWh}$
- van 20 tot 60m²: $3 \times 1,818 \text{ GSC} = 5,45 \text{ GSC/ geproduceerde MWh}$
- meer dan 60m²: $2 \times 1,818 \text{ GSC} = 3,64 \text{ GSC/ geproduceerde MWh}$

In de praktijk komt het erop neer dat installaties met een oppervlakte tot 20m² 7,27 GSC/geproduceerde MWh ontvangen. De grotere installaties krijgen 7,27 GSC/MWh voor de eerste 20 m²; 5,45 GSC/MWh voor de volgende 40m² en daarboven 3,64 GSC.

Voor installaties met minder dan 4m² worden de GSC forfaitair berekend op basis van een geschatte jaarlijkse productie van 0,5 kWp (+/- 425 kWh).

Er dient te worden onderstreept dat de vermenigvuldigingsfactor van toepassing is per productiesite. Een site komt overeen met een dakconstructie.

In het geval van een flatgebouw waar vijf privé-installaties van 8 m² met individuele meters staan, zal de vermenigvuldigingsfactor rekening houden met de totale oppervlakte van de vijf installaties en niet met de oppervlakte van elke installatie afzonderlijk. Iedere eigenaar van een installatie krijgt dus 1/5 van het totale aantal GSC dat wordt toegekend aan een installatie van 40 m².

TOEKENNINGSPERIODE VAN FOTOVOLTAÏSCHE GROENESTROOMCERTIFICATEN

De Brusselse groenestroomcertificaten worden toegekend voor een periode van 10 jaar te rekenen vanaf de inwerkingstelling van de installatie (Art.14 §1 van het BBHR van 6 mei 2004). BRUGEL mag gedurende deze periode op elk moment de installatie inspecteren.

GELDIGHEIDSDUUR VAN DE TOEGEKENE GROENESTROOMCERTIFICATEN

Elk groenestroomcertificaat heeft een geldigheidsduur van vijf jaar vanaf de dag waarop het werd toegekend (Art.20 van het BBHR van 6 mei 2004).

PRIJS VAN DE FOTOVOLTAÏSCHE GROENESTROOMCERTIFICATEN

In Brussel is de prijs niet gegarandeerd en de gemiddelde marktprijs fluctueert tussen 65 € en 100 €. De prijs wordt onderhandeld en geformaliseerd in een contract met een leverancier. In 2008 bedroeg de gemiddelde prijs 90,95 €.

FISCALITEIT EN GROENESTROOMCERTIFICATEN

Overeenkomstig artikel 56, §2 van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde zijn de verkopen van elektriciteit en groenestroomcertificaten vrijgesteld van BTW, behalve indien de omzet voortvloeiend uit de elektriciteitsproductie meer bedraagt dan 5.580 € per kalenderjaar.

Voor de personenbelasting is de opbrengst uit de verkoop van GSC niet belastbaar voor zover de elektriciteit geproduceerd wordt in installaties die exclusief in de privésfeer worden gebruikt.

PROCEDURE VOOR TOEKENNING EN WAARDEBEPALING VAN GROENESTROOMCERTIFICATEN

De berekening, de toekenning en het beheer van groenestroomcertificaten zijn geautomatiseerd en toevertrouwd aan BRUGEL. Deze commissie houdt het gegevensbestand bij van alle debet- en creditbewegingen die gepaard gaan met een toekenning, aankoop of teruggave (om toezicht te kunnen houden op de naleving van de quota).

Eenvoudig gezegd gaat het om een boekhoudpost die wordt bijgeschreven in een gegevensbank. Een dergelijk beheer maakt het mogelijk om de groene elektriciteitsproductie te certificeren en te stimuleren. De gegevensbank vormt echter geen uitwisselingsplatform of handelsbeurs.

De toekenningsprocedure van groenestroomcertificaten verloopt in enkele stappen die hieronder worden beschreven en die grafisch als volgt kunnen worden voorgesteld:

1. Om in het Brusselse Gewest in aanmerking te kunnen komen voor de toekenning van groenestroomcertificaten moeten de eigenaars bij BRUGEL voorafgaandelijk een certificering aanvragen van de groenestroommeter van de elektriciteitsinstallatie.

Een certificering bevestigt dat de betreffende productie-installatie groene elektriciteit opwekt en dat ze zodanig is gebouwd dat de verbruikte en opgewekte energiehoeveelheden overeenkomstig de berekeningscode kunnen worden gemeten. De aanvraag kan online gebeuren (particulieren > groenestroomcertificaten > Waar vindt u formulieren voor GSC?). Er bestaan twee formulieren: een voor installaties van minder en een voor installaties van meer dan 5 kVA.

Als het aanvraagdossier volledig is¹, komt een technicus de groenestroommeter goedkeuren, de beginstand ervan optekenen en vaststellen dat de bestaande installatie conform is aan het ingediende dossier.

Vanaf het ogenblik dat de meter is goedgekeurd, komt de productie van de fotonvoltaïsche installatie in aanmerking voor de berekening van groenestroomcertificaten. Dit inspectiebezoek is eenmalig (een nieuw bezoek is uitsluitend vereist in geval van een productiecontrole). Na de certificering wordt een eenvormigheidsattest afgeleverd, dat de hele levensduur van de installatie geldig blijft. Vervolgens staat de eigenaar of zijn gemachtigde in voor de trimestriële aflezing van de meter.

Bovendien verbindt de eigenaar van de installatie zich ertoe om gedurende de hele toekenningsperiode van groenestroomcertificaten inspectiebezoeken toe te staan die bedoeld zijn om de juistheid van de metingen te controleren en de conformiteit van de installatie met het dossier te verifiëren.

De installateur moet zijn klant erop wijzen dat hoe meer tijd er verstrijkt tussen het ogenblik van de inwerkingstelling en de datum van certificering, hoe meer elektriciteit er “verloren” gaat voor de meting van de groenestroomcertificaten. De aanvraag tot certificering moet dus zo vlug mogelijk gebeuren bij BRUGEL.

2. Op het einde van elk trimester moet de eigenaar van een fotonvoltaïsche installatie of zijn gemachtigde aan BRUGEL de stand van zijn groene meter meedelen. Eénmaal per jaar, in de loop van januari, ontvangt de eigenaar een rekeninguittreksel dat het aantal groenestroomcertificaten vermeldt, dat hem in de betreffende periode werd toegekend.
3. De groenestroomcertificaten kunnen vervolgens aan elektriciteitsleveranciers worden verkocht. De lijst van leveranciers die in het Brusselse gewest actief zijn en hun desbetreffende contactpersonen is beschikbaar op de site van Hernieuwbaar Brussel².

WETTELIJKE TERMIJNEN

BRUGEL beschikt over een maand om de volledigheid van het dossier te onderzoeken.

Zodra het dossier volledig is, heeft een technicus vergund door BRUGEL, een maand de tijd om de meter goed te keuren en de beginstand op te nemen.

Ten laatste een maand na het inspectiebezoek van de technicus verstrekt BRUGEL een gelijkvormigheidsattest voor de installatie.

NUTTIGE DOCUMENTEN

De volgende documenten zijn beschikbaar op de site van BRUGEL, www.brugel.be:
Particulieren > groenestroomcertificaten > Waar vindt u formulieren voor GSC?

- Aanvraagformulier voor certificering van een fotonvoltaïsche installatie van minder dan 5kWp
- Aanvraagformulier voor certificering van andere installaties
- Inschrijvingsformulier gegevensbank GSC
- Formulier voor de verkoop van GSC

¹ Een volledig dossier bestaat uit enerzijds het ingevulde aanvraagformulier en anderzijds de volgende bijlagen: minimaal één kopie van de installatiefactuur op naam van de eigenaar, een recto-verso kopie van zijn identiteitskaart, de technische fiche van de meter, een situatieschets en een eendraadsschema. Mocht het A.R.E.I gelijkvormigheidsattest nog niet beschikbaar zijn op het ogenblik dat het dossier wordt ingediend, dan mag dit later worden nagezonden. Indien van toepassing, moet ook een kopie van de stedenbouwkundige vergunning en van het verkoopcontract voor elektriciteit worden bijgevoegd.

² <http://www.hernieuwbaar-brussel.be/>

2. GEWESTELIJKE EN GEMEENTELIJKE PREMIES

GEWESTELIJKE PREMIE

Voor 2010 bedraagt de gewestelijke premie voor het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest 1 € per kilowattpiek, met een maximum van 30% van de totale installatiekost en beperkt tot de woningen die voldoen aan volgende voorwaarden:

- een nieuw passiefgebouw (< 15 kWh/m².jaar)
- een gebouw met lage-energierenovatie (< 60 kWh/ m².jaar)

De gedetailleerde technische voorwaarden zijn te vinden op het premieaanvraagformulier van de site van Leefmilieu Brussel. Afhankelijk van het type installatie kan men er terecht in de sectie voor particulieren, collectieve huisvesting of bedrijven.

De voorwaarden voor de toekenning van een premie zijn te vinden op www.leefmilieubrussel.be
→ Particulieren → Praktische zaken → Mijn premies

Een bidirectionele meter A+/A- is verplicht, maar gratis

De verplichte vervanging door SIBELGA van de bestaande meter door een bidirectionele elektronische meter A+/A- wordt voor 100% terugbetaald (online formulier op www.sibelga.be).

GEMEENTELIJKE PREMIE

Bepaalde gemeenten kennen voor een fotovoltaïsche installatie een supplementaire premie toe (250 à 1000 €).

Omdat er vaak nieuwigheden, wijzigingen en schrappingen in de reglementering voorkomen, raden wij u aan om rechtsreeks contact op te nemen met de dienst Stedenbouw van de woonplaats van de bouwheer.

3. BELASTINGVERMINDERING

Elke belastingplichtige kan aanspraak maken op een belastingvermindering van 40% van de investering, BTW inbegrepen, indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:

- De modules moeten aan de volgende vereisten voldoen:
  - voor de "kristallijne modellen" wordt de norm IEC 61215 vereist, alsook een minimumrendement van 12 %;
  - voor de "dunne-filmmodules" wordt de norm IEC 61646 vereist, alsook een minimumrendement van 7 %.
- Het minimumrendement voor de omvormers moet hoger liggen dan 88% voor de autonome systemen en hoger dan 91% voor de netgekoppelde.
- De oriëntatie van de panelen moet tussen het oosten en het westen liggen via het zuiden. De hellingsgraad van de vaste panelen moet tussen 0 en 70° bedragen ten opzichte van de horizon.
Er dient te worden onderstreept dat deze voorwaarden met betrekking tot de oriëntatie en hellingsgraad verschillen van die voor de gewestelijke premies.

Voor 2010 is deze aftrek beperkt tot 3.600 €, maar het surplus kan worden overgedragen. Voor gebouwen die op het ogenblik van de werken al meer dan 5 jaar zijn bewoond, kan het surplus naar de volgende 3 aanslagjaren worden overgeheveld, voor zover het hierboven vermelde plafondbedrag niet wordt overschreden. Ook de nieuwe uitgaven van de belastbare periode komen in aanmerking.

Om in aanmerking te komen voor een belastingvermindering moeten de werken zijn uitgevoerd door een erkende aannemer en betaald zijn tijdens het belastbaar tijdperk en dat onafhankelijk van het ogenblik van de uitvoering van de werken.

Meer informatie vindt men op de site van het ministerie van Financiën <http://www.minfin.fgov.be>:
Thema's > woning > energiebesparing.

4. VOORBEELDEN VAN FINANCIËLE BEREKENINGEN

Een voorbeeld van een financiële berekening voor kleine installaties kan men vinden in de installatiegidsen voor kleine en grote systemen.

5. STEDENBOUW EN FOTOVOLTAÏSCHE ZONNE-ENERGIE

De stedenbouwkundige reglementering met betrekking tot zonnepanelen in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest werd versoepeld door het Regeringsbesluit van 13 november 2008.

Het Besluit bepaalt met name de handelingen en werken die vrijgesteld zijn van een stedenbouwkundige vergunning, van het advies van de gemachtigde ambtenaar, van de gemeente of van de koninklijke commissie voor monumenten en landschappen of van de medewerking van een architect.

Een vergunning is niet meer nodig indien:

"De panelen niet zichtbaar zijn vanaf de openbare ruimte of op het dak zijn geplaatst, voor zover ze in het dakvlak zijn ingewerkt of evenwijdig aan het dakvlak zijn bevestigd, zonder daarbij meer dan 30 cm uit te springen of de grenzen van het dak te overschrijden. Het Besluit heeft betrekking op alle daktypes."

In alle andere gevallen blijft een vergunning noodzakelijk (zichtbaar en/of niet parallel aan het dak opgesteld) en/of indien

- het gebouw is beschermd of in een beschermingsperimeter van een beschermd gebouw ligt
- de werken een afwijking betekenen op een bestemmingsplan, een stedenbouwkundige verordening of een verkavelingsvergunning.

Figuur 1: een vergunning is noodzakelijk, want de panelen staan niet parallel met het dak en zijn zichtbaar vanop straat

Figuur 2: een randgeval waarbij de panelen amper zichtbaar zijn vanop straat

6. BEVOEGDE INSTANTIES EN INFORMATIECENTRA

LEEFMILIEU BRUSSEL

Adres: Gulledelle 1200 Brussel 100
 Tel.: 02 775 75 75
 Internet: <http://www.leefmilieubrusssel.be>
 Mail: info@ibgebim.be

Dit is de overheidsdienst voor milieu en energie van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.
 De website bevat volgende nuttige informatie:

- Lijst van installateurs van fotovoltaïsche installaties
- Aanvraagformulieren voor gewestelijke premies (particulieren – collectieve huisvesting – bedrijven)
- Documentatiecentrum: infofiches en beschrijvingen van bestaande fotovoltaïsche installaties, stappenplan voor particuliere woningen en bedrijven; onderhoudsgids voor particulieren

Leefmilieu Brussel start ook met het Huis voor duurzaam bouwen en energie: deze gewestelijke dienst maakt deel uit van het BIM en zal particulieren begeleiden die rationeel met hun energieverbruik willen omspringen en duurzaam willen bouwen. Het doel is op een efficiënte en proactieve wijze particulieren te helpen die met vragen zitten over hun woning, in welk stadium dan ook (aankoop, huur, bewoning, bouw, renovatie).

Er wordt gestreefd naar gedragswijzigingen op het vlak van energie door informatie te verstrekken, de besluitvorming te begeleiden, de uitvoering van grote en kleine werken te inspecteren en te helpen bij de zoektocht naar financiering.

INFORMATIEPUNT VOOR HERNIEUWBARE ENERGIE

Adres: Koningsstraat 1000 Brussel 35
 Tel.: 02 218 78 99
 Internet: <http://www.hernieuwbaar-brussel.be/>
 Mail: bruinfo@apere.org

Dit is het informatiepunt van Leefmilieu Brussel voor hernieuwbare energie dat bedoeld is voor wie in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest een klein systeem voor hernieuwbare energie wil installeren (gaande van een eengezinswoning tot een collectieve huisvesting van minder dan 10 eenheden).

Zijn rol is om particulieren te begeleiden: een expertendienst analyseert en vergelijkt bestekken, maakt simulaties van de productie aan de hand van gespecialiseerde computerprogramma's en geeft advies en ideeën.

De website bevat volgende nuttige informatie:

- vele documenten om met hernieuwbare energie van start te gaan
- forum voor uitwisseling van ervaringen
- openinsuren van het loket
- een persdienst
- **Hernieuws**: een gratis maandblad dat de actualiteit rond hernieuwbare energie op de voet volgt

FACILITATOR HERNIEUWBARE ENERGIEBRONNEN

Adres: Gulledele 1200 Brussel
 Tel.: 0800/85 775 (kies uw taal, daarna Menu 1 / submenu 1 / submenu 4).
 Internet: <http://www.hernieuwbaar-brussel.be/>
 Mail: fac.her@ibgebim.be

100

Leefmilieu Brussel heeft de dienst in het leven geroepen van een Facilitator hernieuwbare energiebronnen - grote systemen.

Die biedt informatie aan over:

- bestaande technologieën en leveranciers van materialen;
- bestaande financiële tegemoetkomingen en de administratieve procedures die ermee gepaard gaan;
- voorontwerpen voor de bepaling van de omvang van productiesystemen voor hernieuwbare energie;
- specifieke begeleiding bij de diverse stappen van uw persoonlijk project "hernieuwbare energie";
- nalezen van haalbaarheidsstudies, lastenboeken;
- vergelijking en hulp bij de selectie van een productiesysteem voor hernieuwbare energie.

BRUGEL

Adres: Gulledele 1200 Brussel 92
 Tel.: 0800 97 198
 Internet: <http://www.brugel.be>
 Mail: greenpower@brugel.be

De Brusselse regulator van de elektriciteits- en gasmarkt staat onder andere in voor het toezicht en controle op de reglementering rond groene elektriciteit.

De website bevat volgende nuttige informatie:

- een simulator voor de vergelijking voor elektriciteitsstarieven
- formulieren voor de certificering, verkoop en machtiging voor de toekenning van groenestroomcertificaten

VERENIGING VOOR DE PROMOTIE VAN HERNIEUWBARE ENERGIEËN (APERÉ)

Adres: Koningsstraat 1000 Brussel 35
 Tel.: 02/218 78 99
 Internet: <http://www.brugel.be>
 Mail: info@apere.org

Sinds 1991 is APERE in België de vereniging bij uitstek voor duurzame energie, die hernieuwbare energieën en een rationeel energieverbruik promoot.

De website bevat volgende nuttige informatie:

- een informatiebank voor hernieuwbare energie
- een evenementenagenda voor hernieuwbare energie
- informatie- en documentatiecentrum: een bibliotheek van referentiewerken en magazines over hernieuwbare energie.